

Ročník: 99 | číslo: 46 | 17. listopadu 2019 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Cesta svobody

- třicet let od sametové revoluce

EDITORIAL

Cena svobody

Milí čtenáři, opět se po čase scházíme u magazínového čísla, tentokrát s kulisou deště a dušičkové atmosféry. Podzim už listím zaplatil a teď k nám obrací svoji druhou, mlhavou tvář, někde již s třpytivým nádechem mrazu. Brrr.

A v tenhle šedivý a nevlídný čas slaví naše malá země svůj veliký svátek, oslavuje, že už třicet let může svobodně dýchat, nemusí se krčit a přetvařovat a bát se, kdo zazvoní ve tři hodiny ráno, rozhází celý byt a odvede manžela, aniž by řekl, proč. A my slavíme tenhle svátek s ní, protože to my se už nemusíme krčit a bát se a přetvařovat... Ano, ano, vím, že někteří z nás už tohle všechno nevidí, že zapomněli. Že vidí spíše to negativní, co se svobodou zákonitě přišlo. Kapitalismus a tvrdý boj o přežití. Vidí statisíce okradených v kupónové privatizaci, vidí chudáky, kteří naletěli šmejdům a přišli o střechu nad hlavou, vidí peleš lotrovskou na Václaváku a drogy a prostituci a zavřené oči policistů, vidí vykradené a chátrající fabriky, ve kterých pracovali dědeček, otec i syn... Vidí stamiliony zmizelé bůhví kde a vidí zkorumpované mocné, přemrštěné nájmy, drahou vodu a léky jen pro někoho...

Milí čtenáři, i já to vidím a je mi z toho všelijak. Jenže, kolik váží svoboda? Dokáže převážet to negativní, co se na ni přilepilo a parazituje na ní? Dokáže převážet peníze, které se u nás s vehemencí sobě vlastní ujaly vlády a rozhodují o všem? Musím se přiznat, že já to nevím. Ostatně, kdo tohle ví? **KB**

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Machovská jubilea (90 a 50)

Když se člověku začnou líhnout jubilea, měl by zpozornět. Přesně to udělal jeden z nás – Petr Fulka – a začal shánět, kam že nás to všechny život rozvál. Nešlo zdaleka o sraz po skončení a jakékoli školy, slavili jsme 50 let od biřmování. Petr nás obeslal, objel, a tak jsme se sešli ve sboru, který také jubiloval (jenom s náskokem čtyřiceti let).

A tak přes devatery potoky a řeky, devatery kopce a údolí, devaterymi objíždkami jsme se z různých míst 28. září sjeli do Machova, abychom pospolu slavili všechna ta výročí. K bohoslužbám přijel bratr biskup Pechanec s manželkou a sloužil je se sestrou farářkou Libalovou, která zde administruje.

Z třinácti někdejších biřmovanců nás bylo devět, kterým to zdraví dovolilo, přišli místní. Byli jsme tu: Dana, Jiřina, Lada, Jana, Hana, Jirka, Jaromír, Mírek a Petr. Chyběli nám Iva, Olda, Pavel a Honza.

Všichni jsme cítili tu změnu: před padesáti lety v okupované vlasti, pár měsíců po Palachově oběti jsme my dospívající hledali v církvi směr pro svůj život. Nyní, už třicet let ve svobodném státě, jsme se my důchodci rozhlíželi po lavicích, kde tehdy sedaly naše rodiny a zaplňovaly sbor, postavený po bouřlivých počátcích církve v tomto zákoutí. A žehnal nám o kus mladší bratr biskup, kterého už potkávají starosti nové doby. Přijel obětavě, i když

musel překonávat zdravotní obtíže.

Kouzlo nečekaného nás potkalo ještě před společným obědem v proslulé hospůdce U Lidmanů. Před ní bavil svými komicnými výstupy děti i dospělé, kteří se v Machovské Lhotě sešli na posvícení, herec, jenž s pramálo prostředky dokázal vy-

kouzlit úsměvy, ba smích všech. I on se pak přišel ohřát pod střechu, kde jsme si navzájem sdělovali, co těch padesát let obnášelo. A že je machovské údolí kraj rázovitý, bylo to vzpomínání různé události i na sousedy podáno přímo s uměním vpravděčským a humorem převelikým.

Tu radost jsme si odnášeli a odváželi do svých domovů. Kéž nám ani v obtížích vyššího věku nepřestane být domovem naše církev a její sbory, ať už teď patříme do kteréhokoli z nich. A kéž v tom machovském odrůstají další děti, které k němu i po letech budou lnout jako k domovskému hnízdu. **J. Wienerová**

foto: Jaroslav Šrůtek

Děkujeme za 30 let svobody

Neděle 17. 11. 2019 sborový dům Betlém, Selská 53, Brno - Maloměřice.

15 h - bohoslužba (kázáním poslouží Petr Šandera, emeritní biskup).

16,45 h - Přednáška Iluze svobody. Postavení církve v Československu po roce 1948.

18 h - film „Nesmíš plakat“ - film o obětech komunismu.

Během programu je možno zakoupit výrobky chráněné dílny Nazaret

red

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wucherlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@cesh.cz Tisk: Grafotechna plus.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@cesh.cz

NAD PÍSMEM

Mějte se na pozoru

L 21,5-19

Oko kamery se sklání k malému chlapci. V rukách svírá obrázek, namalovaný na kartonu. Provizorní, narychlo připravený transparent, který rozkvetl na ulici spolu s mnoha dalšími. Zelená jako barva naděje. Černá jako stín budoucnosti. Ruka s mikrofonem se jej nejspíš krátce před tím zeptala: „Proč nejsi ve škole? Proč se neučíš?“ Nebo možná vstřícněji: „Proč jsi dnes raději tady než ve škole?“ Chlapec váhá. Nakonec prostě odpoví: „Jaký má smysl učit se, když svět zanikne?!“

Podoba světa, kterou známe, zaniká. Dosud jsme ji pokládali za samozřejmou, někteří dokonce za tu nejlepší z možných. Zpráv o jejím konci jsou plná média, sociální sítě, veřejné debaty, vědecké konference, politické manifesty, školní třídy. Fotografie, krátká

videa nebo dokumentární snímky o tomto konci v mnohém připomínají biblické obrazy konce času. Na jedné straně žhnoucí pláň, „den hořící jako pec“, na kterých se strom života obrací ve „strniště“ (Mal 3,19). Na druhé straně přívaly, stahující a drtící (Ž 69,2-3). Přírodní pohromy, pandemie, války.

Obdivovatelé jeruzalémského Chrámu, ke kterým Ježíš dnes v evangeliu přistoupil, by se ničemu z toho nepodivovali. Vždyť k nim Pán ve své prorocké řeči promlouvá obrazy nebezpečí a konce, které si v ničem nezadají s těmi našimi současnými (L 21,6.10-11).

Nevěnuje se jim ale dlouho. Nezachází do podrobností. Nesytí představivost svých posluchačů, černou kroniku jejich myslí a srdcí. Jen jako by zběžně procházel katalogem některé z posledních

výstav World Press Photo, aby se co nejdříve dostal k tomu důležitějšímu.

Své učedníky chce připravit na to, že se stanou svědky mnoha bolestných věcí, záští, křivých obvinění, projevů nespravedlnosti, zrady, opuštěnosti v žaláři, násilné smrti (L 21,12.16-17). Mnozí z nich proto budou váhat, budou nalomeni obavami, strachem, nejistotou, cizostí světa kolem nich, hněvem, zlobou, zklamáním, vyčerpaností (L 21,19). A nejzranitelnější, zdá se, budou ve své touze po „bezpečí“ a „domově“ (srv. L 6,47-49).

Proto se na ně Ježíš obrací s výzvou: „Mějte se na pozoru. Mnozí přijdou v mém jménu a budou říkat ‚Já jsem to‘ a ‚nastal čas‘.“ (L 21,8; srov. velmi expresivní 2 Tm 3, 1-5 a 4,3b). To znamená, že přijdou s jiným evangeliem, s jinou „dobrou zprávou“, jinou zaslíbenou zemí. Doby úzkosti a konce jsou pro ně příznivým časem. Mnohá taková evangelia jsme v moderní době již poznali: pokrok, národ, rasa, beztřídní společnost, ekonomický růst, technika, lidský intelekt. Lidé byli a jsou žádáni, aby se na ně spolehli a podřídili se jim.

O co se v takových časech mají opřít učedníci? O věrnost Kristu, jemuž záleží „na každém vlasu“ jeho přátel (L a J), o vytrvalost v evangeliu o Boží lásce ke všemu stvoření, která zaplatila cenou nejvyšší, aby už nikdo nebyl nucen platit svým životem za druhé.

Pro nás je taková láska výzvou, abychom dnes přemýšleli o tom, kdo je nucen platit svým životem za současnou podobu světa a kdo bude přinucen svým životem platit za příslibenou budoucnost. Ideologové i pragmatici nacionalismu a nacistické i komunistické moci požadovali na druhých cenu vždy vysokou, ba nejvyšší. **Pavel Kolář**

22. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Bůh slunci na nebi postavil stan, ono jak ženich z komnaty vyjde. Vychází na jednom okraji nebes, probíhá obloukem k druhému konci a nic se neskryje před jeho zářem.
(Žalm 19, 5c.6a-7)

První čtení: Malachiáš 3,19-21 (4, 1-3)

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VI):

2. Abychom byli zbaveni všeho, co nám brání plně následovat Krista, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom Duchem svatým byli vedeni ke službě slovem i skutkem, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, vyslyš naše prosby a chraň nás před nástrahami, které nám vstupují do cesty a jejichž záludnost leckdy nevidíme. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Tesalonickým 3,6-13

Evangelium: Lukáš 21,5-19

Verš k obětování: Žalm 96,13

Verše k požehnání: Zjevení 2,8.10

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, vzdáváme ti díky za to, žes nám při křtu vtiskl do duše svou pečeť, kterou jsme označeni, abychom se nemuseli bát soudného dne. Dej, abychom na každý den žili z tvé milosti a z tvého odpuštění! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 34, 37, 157, 283, 287, 292, 295, 311

Láskyplný Otče, srdce Marie,
tvé služebnice,
se sevřelo bolestí,
když u kříže poznala cenu,
kterou jsi zaplatil, aby nás zlo ani
smrt neměly ve své moci.
Daruj nám radovat se spolu s ní
ze vzkříšení Syna,
našeho Pána Ježíše Krista,
a obstat v tomto čase.
Amen

Úvahy o občanské a náboženské svobodě

Listopad roku 1989 přinesl radikální proměnu atmosféry české a slovenské společnosti. V těchto proměnách byla nastoupena cesta k svobodnému a demokratickému uspořádání našeho státu ve sjednocující se Evropě. Tomu však předcházela řada skutečností a souvislostí mezinárodní a světové politiky, ale i statečných občanských iniciativ.

PROMĚNY VE SVĚTĚ, EVROPĚ A V ČESKÉ SPOLEČNOSTI

Svět v 80. letech 20. století byl rozdělen na Západ a Východ a stále více se stupňovalo napětí v rámci probíhající studené války mezi Spojenými státy americkými a Sovětským svazem, jehož ideologie vycházela z komunismu. Ke změnám a uvolňování napětí začalo docházet, když se stal v Sovětském svazu generálním tajemníkem Michail Gorbačov. Vystoupil uvnitř samotné komunistické strany s překvapivě jednoznačnou kritikou stalinismu a jeho praktik. Blízkost hrozícího světového jaderného konfliktu jako vyústění studené války mezi Východem a Západem ho vedla ke změně politického smýšlení a jednání. Gorbačovovy snahy reformovat sovětský blok však v důsledcích vedly k jeho rozpadu. Tomuto rozpadu napomohla a uspíšila její skutečnost, že v zemích východní Evropy začalo docházet k demokratickým revolucím, jako tomu bylo v Polsku, východním Německu i Československu.

Významným mezníkem pro cestu k náboženské, ale i občanské a politické svobodě se v našem prostoru stalo již v roce 1978 zvolení Jana Pavla II. papežem, který byl polské národnosti a který tak propojoval Evropu se světem za železnou oponou.

V našem prostředí se pro život ve svobodě a dodržování lidských práv v době normalizace a totality angažovala významným způsobem Charta 77, která byla vystavena sledování Státní bezpečností a represím. Jejimi prvními mluvčími byli filozof prof. Jan Patočka, historik a bývalý ministr zahraničí Jiří Hájek a dramatik Václav Havel, pozdější prezident. Charta 77 se vyjadřovala hned v r. 1977 také k náboženským právům a svobodě v tehdejším

Československu. V r. 1988 například podpořila i probíhající petiční akci za náboženskou svobodu.

ŽIVOT V PROSTŘEDÍ S OMEZOVÁNÍM SVOBODY

Marxistická definice svobody jako dané nutnosti znamenala v jejím praktickém uskutečňování omezování svobody a práv člověka i společnosti. Toto omezování se před r. 1989 projevovalo například tím, že zemi obklopovaly neprostupné hranice a lidé nemohli svobodně cestovat ani do sousedních evropských zemí. Zákaz cestování do západních států znamenal paradoxně ještě větší obdiv k svobodně se rozvíjející kapitalistické společnosti. Ti, kteří se dostali na Západ, s překvapením zjišťovali, jakou netušenou nabídku a možnosti poskytuje tolik ideologicky kritizovaný a odsuzovaný systém, zatímco v socialismu byl nedostatek i některých základních výrobků a jejich obstarávání se neobešlo bez protekce a korupce.

V oblasti náboženského a církevního života existoval striktně vymezený prostor svobody určovaný zákony z 50. let 20. století o postavení církve jako závislé na státě po stránce hospodářské i z hlediska udělování souhlasů k její činnosti a k personálnímu zajištění v konkrétních případech.

Od církve a zejména od těch, kteří stáli tehdy v jejím čele, se očekával kladný vztah k socialismu. Ten se měl projevovat zejména v angažovanosti v tzv. mírové práci. Ve skutečnosti se jednalo o jednostrannou podporu režimu a státu a jeho politiky v rámci sovětského bloku. Situace je o to více smutná, neboť úsilí o mír je jedním z důležitých a cenných úkolů křesťanů a církve v každé době. Církevní představi-

telé té doby se často snažili v diplomatických jednáních zachránit a uhájit alespoň část prostoru pro působení církve, někdy i za cenu ústupků režimu podle zásady „lepší kompromis než neplodný princip“. V některých případech ale kompromis může vést až ke ztrátě a zřeknutí se etických hodnot a zásad. Jakkoli je potřebné a správné zabývat se detailně a hlouběji obdobím církve v totalitním režimu před r. 1989, rozpoznávat ryzi křesťanské a statečné morální postoje či jejich opak, poslední soudy je přece jen nutné ponechat Bohu.

NENÁSILÍ CESTOU KE SVOBODĚ A DEMOKRACII

Heslo spojené s listopadem 1989 „pravda a láska vítězí nad lží a nenávistí“, znějící v projevech Václava Havla i častokrát napsané a otiskované, odkazuje na prvorepublikovou standartu s husitským heslem „pravda vítězí“, ale i na Patočkovu pojetí „žít v pravdě“, jako aktivní odmítnutí života ve lži a přetvářce. Heslo však také znamená Havlův program nenásilí, jak upo zornuje filozof Daniel Kroupa: „Havlův výrok, že „pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí“, který vytržený z kontextu může znít poněkud kýčovitě, ve chvíli, kdy byl pronesen, měl význam apelu k nenásilí.“

V listopadu 1989 se po počáteční váhavosti a obavách vzvedmul přece jen silný otevřený vzdor společnosti proti totalitní moci. Cenné bylo, že odpor a změny probíhaly nenásilnou formou. Byla to cesta rozhodného vzdoru, ale ne cesta násilí. Tento charakter je vyjádřen obrazy „květiny proti obuškům“ i samotným označením „sametová revoluce“. Tato skutečnost ukazuje na živou přítomnost humanitních postojů a hodnot, blízkých Ježíšovi a křesťanství, které se projevily jak v roce 1918, tak i před třiceti lety v roce 1989.

Tomáš Butta
patriarcha

Nebezpečná nostalgie

Nedávno jsem se v jednom evangelickém kostele spolu s J. Padevětem, V. Vackem, V. Rakušanem, J. Farským a dalšími zúčastnila panelové diskuse na téma 17. listopad. V otevřené diskusi se samozřejmě lidi pohoršovali nad nostalgickým stýskáním, že za komunistů bylo lépe. No, doporučila bych zavřít na týden státní hranice, vymazat všechny supermarkety a zavést cenzuru. Nicméně jsem si při tom všem uvědomila, že i já jsem za jednu věc komunismu vděčná. Hádejte za co! Za osobní prožitou zkušenost s totalitou! To jsou paradoxy, že? Bohužel či bohudík? Říkám si, když vidím bláznivá hnutí všeho druhu v západních zemích, jak je ta zkušenost nepřenositelná. Je tragedií, že se generacím, které totalitu prožily a přežily, ani za čtyřicet let nepodařilo tu zkušenost západnímu světu přetlumočit. Nakonec se to nepodařilo ani v mnohých našich rodinách. Proč? To je téma k národní diskusi. Nevím, jestli si západní svět musí totalitu prožít, aby pochopil. Řekla bych, že my už v ní žít nepotřebujeme a nechceme. A proč díky? Ta zkušenost nás naučila rozpoznávat i jemné náznaky jejího nástupu. Pán Bůh s námi a zlé pryč! JŠ

Někdejší sny - dnešní samozřejmosti

Při vzpomínce na listopad 1989, který jsem prožíval se svým sborem a s rodinou jako farář v Liberci, se mi vybaví řada věcí. Nejvíce asi pocit, že to, v co člověk doufal a na co se těšil, bylo náhle tady, a přece se tím do jisté míry cítil zaskočen, jako by tomu nemohl uvěřit. S napětím jsme sledovali, co se děje v Praze, kde mezi studenty byli i našinci z okruhu liberecké mládeže, z nichž asi nejznámějším se stal Martin Mejstřík, a velice rychle se celé to dění přenášelo i k nám do Liberce. Manifestace se zvoněním klíčů, účast na panelových diskusích i třeba konkrétní zapojení naší hudební skupiny mládeže, jejíž písničky najednou mohly zaznít i na veřejnosti. Byl jsem však vděčný nejen za mladé, ale i za staré lidi, kteří se v tu chvíli rozzářili jako biblický Simeon. Zvláště ti, na které tíha předchozího režimu těžce dopadla, byli naplněni neobyčejnou radostí ze svobody, kterou listopad 1989 přinesl, a byli Pánu Bohu vděční, že se té chvíle směli dočkat.

Myslím, že je dobré si znovu připomenout (a právě i v našich křesťanských řadách), co se změnilo. Jako duchovní (ač s razítkem Okresního národního výboru v občance) jsme předtím jen inkognito pronikali do nemocnic, sociálních ústavů či domovů důchodců. O působení ve školách a školách jsme si většinou mohli nechat jen zdát. A v kasárnách a věznicích jsme se mohli ocitnout pouze jako ti, kdo v nich sami byli zavřeni. Církevní tábory s dětmi nebo puťáky s mládeží byly vlastně ilegální akce, stejně tak jako neoficiální ekumenická setkání. Vzpomínám, že ještě před listopadem 1989 jsme na naši liberecké husitské fáře hostili „tajné“ setkání hnutí Focolare, jehož se účastnil i Miloslav Vlk. Koho by tehdy napadlo, že je to budoucí českobudějovický biskup a pozdější pražský arcibiskup? Z pana děkana v Pacem in terris měli naši katoličtí bratři a sestry tehdy ještě trochu strach. Okrskové (dnes vikariátní) konference duchovních se konaly za přítomnosti tajemníků pro věci církevní a stejně tak státnímu dohledu podléhal církevní tisk, včetně ušmudlaných cyklostylů, na nichž jsme množili

pastorační dopisy.

A tak jedním z největších darů nastalé ná-

boženské i politické svobody se kromě ztráty obavy z represe stalo právě otevření nových prostor, do kterých jsme dříve nemohli vstupovat. Vedle zmíněných škol, nemocnic, sociálních zařízení, kasáren a věznic to byla i možnost vstupu do sdělovacích prostředků – do novin, rádia a televize. Zjednodušilo se také cestování do zahraničí a tím i přeshraniční ekumenické styky. A do toho všeho jsme tehdy s chutí vstoupili, bylo to pro nás něčím neobyčejným, za co jsme byli velmi vděční, zatímco dnes je to pro nás běžná samozřejmost. Abych jmenoval alespoň pár konkrétních věcí, na které rád vzpomínám, tak to bylo společné ekumenické působení ve školách spolu s bratrem kazatelem Jiřím Hoffmanem z Církve bratrské a františkánským bratrem Antonínem Kejdanou, kdy nás zvali na besedy o křesťanství, o Bibli, o Desateru apod., a na nově vzniklém Podještědském gymnáziu jsme s paní ředitelkou vymysleli a zavedli nový předmět s názvem Kořeny evropské kultury. Jsme moc vděční i za čas, kdy jsme pro setkávání dětí a mládeže dostali od ochotného pana kastelána k dispozici od sklepa až po půdu celý (tehdy ještě prázdný) hrad Grabštejn nedaleko Hrádku nad Nisou. Měli jsme na něj z Liberce přece jen trochu blíže než na Velhartice, na které jsme jezdili už za totality. Koncert Oborohu v půdních prostorách hradu anebo dětské dny ve stylu pevnosti Boyard, které jsme na Grabštejně zažili, byly něčím vskutku neopakovatelným, neboť dnes je již Grabštejn klasickým prohlídkovým hradem.

Nechtěl bych však, aby to vyznělo jako nějaké nostalgické vzpomínání, protože spousta z těch aktivit a mnohé nové běží i dnes. Jen se možná někdy trochu vytrácí ona prvotní vděčnost a nadšení, a to zejména ve chvíli, kdy při konání našich již zcela legálních akcí musíme dodržet všechny hygienické, bezpečnostní a další předpisy. A tak buď Bohu díky za všechny obětavé nadšence, které nám i dnes posílá a kteří nám pomáhají zdolávat i tyto novodobé hradby.

Štěpán Klásek

Na cestě

Jako děcko mě obzvláště rozčiloval jeden ze základních starozákonních příběhů. Dnes mám pocit, že ho sama žiju. O co jde? O ono desítky let trvající putování Izraele do země zaslíbené. Zamlada jsem neměla myslet než konkrétně, a tak mi nešlo na mysl, jak to, že se tam i při pomalé chůzi z Egypta nedostali za pár týdnů! Omluvou mi budiž, že jsem ještě nevěděla, jak to s námi lidmi chodí: Že třeba 80 % nějaké práce se stihne za 20 % času a pak ta zbývající si vyžádá času násobně více. Že začátek je vždycky snazší a nadšenější než dokončování. Nebo že je lehčí starý dům zbourat a vystavět zcela nový, než opravovat a opravovat a opravovat tu památnou ruinu. Nebo že nové záplaty starý měch nevylepší...

Když se dnes ohlédnou za uplynulými třiceti lety, které počítáme do svobodné éry, a vzpomenu na náherně rozčilující a inspirující začátky, jimž mnozí lidé obětovali všechny své síly a nasadili se pro vidinu oné zaslíbené země a epochy, vidím, že jsme pořád ještě na cestě.

Je pravda, že mnohé jsme na ní kvůli své vnitřní nepřipravenosti poztráceli (např. důvěryhodnost církvi v tomto národě). Ovšem poztráceli i jiní - své jistoty, své zabezpečení, někdy sebe samé či své rodiny. Zdaleka ne vždycky proto, že by si to museli zavinit

sami. Všechno je totiž v kvasu změn. Prostor svobody je nepředvídatelný a nebezpečný jako ta poušť izraelského exodu. Vždycky se něčeho nedostává a ne všichni si udrží naději cíle.

Poušť onoho putování je zároveň zkouška i výzva. Jedinec i společnost si může připadat osaměle (kdepak je ten Mojžíš, co nás sem vytáhl, a pak si odešel k Pánu Bohu?)... Jak snadné je v tu chvíli vzhlednout ke „zlatému teleti“, začít tancovat jen kolem něho? Izraelci v tom prastarém příběhu těžce selhali, a přece pak dostali něco, co v tu chvíli zdaleka nedocenili: pravidla, značky, řád, směřování. Desatero. Vnitřní páteř té budoucí svobody. Možná i naše společnost nevyjde ze selhávání, dokud nepřijme pro svoje vnitřní narovnání jasnou odpovědnost.

Cesta k tomu je bolavá. Učíme se za pochodu. Nepomůže moralizování, vždyť my sami jsme součástí té pospolitosti. K čemu je nadávání na druhé, na toho či onoho? A přece je třeba nemlčet - pojmenovávat věci a dění kolem sebe a snažit se je měnit. Nasadit se znovu a znovu. Ano, zbývá nám těch osmdesát procent dřiny (nebo jinými slovy - té „drobné práce“, jak říkával Masaryk), kterou svoboda také znamená. Ona totiž za to stojí. Je to nádherná možnost nadechnout se, rozhodnout se, konat, tvořit. Je to ve své podstatě vždycky zápas a vždycky dar shůry, protože takové nás chce mít Bůh. Díky mu za ni. Tak - jdeme dál, ne? -ine

ANKETA

Jaké jsou Vaše vzpomínky na revoluční období před třiceti lety? Domníváte se, že se česká společnost dokázala dostatečně vyrovnat se svou komunistickou minulostí? Jak se vůbec naše společnost od té doby změnila a v čem má rezervy?

Tyto otázky jsme položili členům naší redakční rady a děkujeme všem za výstižné a poučné odpovědi.

1. Krásné. Informace o pátečních událostech na Národní třídě pronikly do tehdejšího Gottwaldova už o víkend a já, tehdy patnáctiletý student gymnázia, jsem se zúčastnil hned první demonstrace v pondělí 20. 11. – trochu improvizované, neozvučené a poměrně málo navštívené. Ale už v úterý a v dalších dnech bylo vše jinak, vzpomínám, jak se na provizorním pódiu na náměstí střídali pánové Bobák, Kalina, po mnoha letech zakazů Karel Pavlišťík a Miroslav Zikmund, jak jsme zpívali Jednou budem dál a československou hymnu. A jak nás tehdy ani nenapadlo, že do konce roku k nám bude z radničního balkónu mluvit Tomáš Baťa a z Gottwaldova bude zase Zlín.

2. Dovedete si představit, že by v německých volbách dejme tomu v r. 1950 kandidovala NSDAP? U nás komunisté zůstali parlamentní stranou, nejprve izolovanou, ale stále silnou, a v poslední době už zase i vlivnou. Takže odpověď zní, že nedokázala, protože nechtěla. A možná ani úplně nemohla, protože zbavit se návyků, stereotypů a předsudků indoktrinovaných desítky let není snadné. A tak to podivné dědictví taháme s sebou i v čase, kdy se Evropa, jíž jsme samozřejmě pevnou součástí, brodí svou vnitřní krizí z nadbytku. Myslím na masarykovskou první republiku, jíž bylo dáno jen dvacet let, ale stala se výrazným ostrovem demokracie ve střední Evropě. To nám bylo dáno o deset let víc relativně svobodného vývoje, ale tak jasně čitelní nejsme. Snad aby nám tu báječnou konzumní každodennost někdo nenarušil, třeba heslem, že pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí. Ostatně co myslíte: obstál by Václav Havel v přímé prezidentské volbě?

Marcel Sladkowski

1. Byl jsem tehdy žákem druhého stupně základní školy a moc nechápal, co se děje. Doma jsme samozřejmě sledovali televizi. Ve škole jsme místo soudružko a soudruhu začali oslovovat učitele paní a pane. Přišlo mi to divné. Místo ruštiny jsme se s totožnou paní učitelkou pustili do němčiny, i když se svěřila, že je

v učebnici jen o několik kapitol před námi. Nadšení ale vládlo veliké, podobné jsem zažil jen na „Staromáku“, když přijeli naši zlatí hoši z Nagana.

2. V 80. letech jsem byl dítětem a nechci chytračit. Nemusel jsem řešit žádná morální dilemata a existenční záležitosti. Život je složitý. Dobře to vystihuje televizní seriál Vyprávěj. Vnímám, že radost a optimismus postupně vystřídalo zklamání a jisté vystřízlivění. Dnešní rozpaky v hodnocení polistopadových událostí nejde bagatelizovat. Vyrovnání s minulostí nejsme. Totalitní ideologii vystřídala důraz na ekonomickou stránku života.

foto P. Hudec Ahasver

Tento diktát je také nebezpečný, kult prosperity a zábavy štěstí evidentně nepřináší. Na morálku se stále moc nehledí, spíše „účel světi prostředky“. Na druhou stranu se lidé dokáží pro dobrou věc semknout, vyjádřit svobodně názor, můžeme cestovat... Vážím si těch, kteří slovem a životem hlásali evangelium i za komunismu.

Tomáš Chytil

1. Bylo mi deset let a vůbec jsem nechápal, co se děje. U nás doma se o politice moc nemluvalo. Díval jsem se na televizní přenos demonstrace na Letné a pamatuji si na transparent s nápisem DIALOG. Ptal jsem se babičky, co to slovo znamená. Pamatuji si taky na televizní reportáže z první prezidentské cesty Václava Havla do Anglie a Francie začátkem roku 1990. Sledoval jsem je spolu s dalšími dětmi

v léčebně pro astmatiky v Lázních Kynžvart. Havel mi byl od počátku sympatický a to mi zůstalo až dodnes. Je pořád mým prezidentem.

2. S komunismem jsme se ještě nevyrovnali a už abychom si dávali pozor na plíživý nástup nových pořádků, které podřívají samotné základy demokracie a svobody. Aby demokracie mohla fungovat, občan v ni musí věřit a cítit za ni zodpovědnost. Demokratická společnost potřebuje ukotvení v hodnotách - úctu k pravdě, právo a spravedlnost, solidaritu, nelhostejnost. Církev mohou význam hodnot nejen prorocky připomínat, ale hlavně jimi žít a šířit pozitivní étos, protilek na strach, frustraci, nesmiřitelnost a všeobecné zhrubnutí, které se ve společnosti rozmáhá.

Lukáš Bujna

1. V době listopadových událostí mi byl necelý rok, takže si z té doby pochopitelně nepamatuji nic. Poznávala jsem ji až později, díky vzpomínkám druhých a díky vysílání České televize a samo sebou díky literatuře. Dodnes mě dojíhá atmosféra, která je zachycena na záběrech z Václavského náměstí nebo z Letné, a upřímně bych si přála se tam podívat a zažít tu naději na změnu, tu sílu lidí, kteří jistě byli neskutečně rozdílní, ale spojili se za cílem svobody. A vážím si toho, že tu svobodu vybojovali i pro mě. Mohla jsem vyrůstat ve světě bez totality, cestovat, studovat...

2. Nedomnívám se, že se české společnosti podařilo vyrovnat s minulostí. A důkazem toho je i současná politická situace, kdy máme vládu s podporou komunistické strany. A nemyslím si, že to vzniklo samo od sebe, třicet let jsme zkrátka postupně směřovali právě k této chvíli. Často se říká, že svoboda je především zodpovědnost. A mně připadá, že s ní nezacházíme zodpovědně. Jakoby zodpovědnost byla příliš náročná a ono je přeci jednodušší nechat rozhodovat za nás druhé. To vnímám jako náš největší problém. Tam máme rezervy. Nicméně společnost se proměňuje a díky demokracii v ní žijí různé proudy politického spektra, a to je dobře, takže bych neházela flintu do žita. Věřím, že se vše v dobré obrátí, že česká společnost znovu nalezne lásku k sobě navzájem, že objevíme solidaritu s trpícími a že zahodíme závist a strach z neznámého, které nás pouze rozdělují...

Kateřina Merglová

Hra se slovy

Pro pobavení nabízíme krátký, leč dramatický příběh, jehož všechna slova začínají na B. Zkusíte vymyslet něco podobného třeba s jiným písmenkem? Pošlete nám své nápady, které rádi otiskneme, a odměna vás nemine!

Bratři bydleli bezvadně. Byt byl báječně bohémský. Býval básníkům. Búrcoval břitkými básněmi. Bohužel brutální byrokrat bažil bratrům byt bourat. Bratři bděli, by byt bránili. Byrokrat byl bojovný. Buzeroval, brojil, bičoval bratry bláznivými blankety. Bodří bratři bombardovali běsnícho by-rokrata bednami básní burčujícího básníka. Byrokrat blábolil, blednul, blinkal, brečel, běžel. Bratři, blahopřejeme!

Moc děkujeme za obrázek Adama a Evy od devítiletého Jana Kukuczky!

Správné odpovědi na otázky ze str. 6:
 1. Sametová, 2. 17. listopadu, 3. student, 4. Jana Opletala, 5. v Praze na Albertově, 6. na Národní třídě, 7. Máme hole ruce, 8. na vysokých školách a v divadlech, 9. Občanské fórum, 10. generální stávkou, které se zúčastnilo 75 % občanů, 11. Václav Havel

CESTA

Rok 1939 a Jan Opletal

Je přirozené, že letošní oslavy výročí 17. listopadu se soustředí především na rok 1989. Je ale dobré připomenout si i událost mnohem starší, rok 1939, kdy se výročí vzniku Československé republiky 28. října stalo příčinou protestu proti okupaci Československa nacistickým Německem. Při potlačení demonstrace byl zabit pekařský pomocník Václav Sedláček a těžce zraněn student medicíny, člen naší církve Jan Opletal. Ten na následky zranění zemřel 1. listopadu

a 15. listopadu se jeho pohřeb změnil v další manifestaci. Gestapo zareagovalo tak, že 17. listopadu zavřelo všechny české vysoké školy, 1200 studentů poslalo do koncentračních táborů a 9 jich hned popravilo. O dva roky později byl na památku této události 17. listopad vyhlášen Mezinárodním dnem studentstva. A právě Jana Opletala si připomínali studenti o 50 let později v Praze na Albertově. Zároveň však protestovali proti komunistickému režimu u nás. JK

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za to, že můžeme žít ve svobodné zemi. Děkujeme ti za všechny lidi, kteří se o to zasloužili. Prosíme tě, pomáhej nám si naši svobodu uchránit a nevdávat se jí. Amen.

Vřes

Ve stínu pasek zraje tráva,
 pod stromy tmavne kapradí.
 Pozvolna listí opadává
 a duši k smutku naladí.
 Květena couvá za odlivu,
 jen fialové korály
 tu na planině zůstaly.
 Ocitl jsem se v zemi divů,
 kde v trsech drobnohlédných květů
 už zvonky odzvánějí létu.
 A já se vřesu ptám, kdo jsem
 před dřímajícím životem.

Miroslav Matouš
 (Řeč květů a křídel)

Srdečně
 blahopřejeme
 autorovi
 k jeho 98. narozeninám,
 které oslavil 28. října.

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Martin, Filip a Lili

– hračky

Martin

Když máte jednoho nebo dokonce víc domácích mazlíčků, jistě se u vás většinou dříve nebo později začínou hrmat různé pískací, kousací, přetahovací a jiné hračky. Alespoň u nás to tak tedy je. I když časem jsem zjistil, že si moje zvířátka stejně nejvíc vyhraji s něčím, co původně hračkou vůbec nebylo.

Filip

No jasně, já kupříkladu moc rád hledám něco malého a nenápadného, v nej-

lepším případě ovšem cenného nebo důležitého, co bych mohl ze stolu shodit na zem a tam si s tím hrát tak dlouho, dokud se ta věcicka úplně nezničí nebo aspoň nezakutálí tak, že už je takřka nemožné ji najít.

Lili

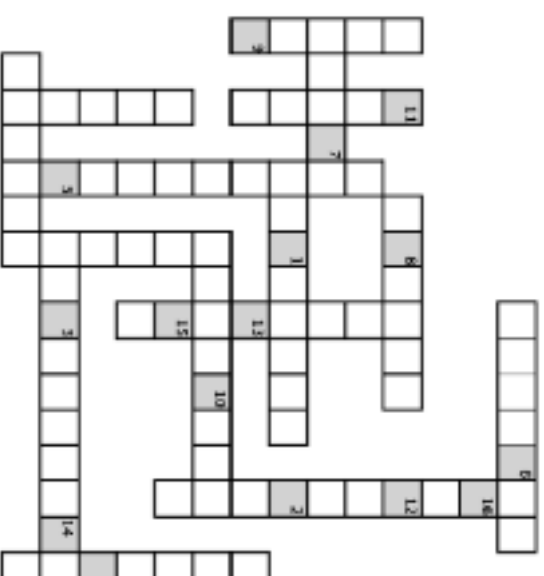
Copak náš Filippek, to je škodolibost sama. To já si nejradši, hlavně venku na procházce, hraji s obvyčejným tenisákem. Buď mi ho pániček hází a já ho aportuji, nebo si ho prostě s sebou všude nosím. Pravda, občas mě něco (třeba jiný pes nebo nějaká zajímavá vůně) rozptýlí natolik, že na míček zapomenu, už jsme jich taky pár ztratili, ale většinou si ho pořád držím v tlamičce nebo si ho přidržuji tlapkou. To se mi pak Martin směje, že vypadám jako čtyřnohý fotbalista.

A ještě k těm ztraceným míčkům – je taky pravda, že jsem jich už několik naopak našla – když jsme byli na procházce kolem tenisových kurtů. Takže rozhodně nadělám škody míň než ten náš kocour! To, že občas něco roztrhám na kousičky, se přece nemůže počítat – vždyť jsem pes!

JK

Soutěž o tři knihy

Doplňujte slova podle počtu jejich písmen (shora dolů a zleva doprava). Svě řešení nám pošlete na adresu jana.krajcirkova@ccsh.cz do poloviny prosince, v lednové Cestě otiskneme jména tří výherců knihy.

10 písmen: demokracie, komunismus, solidarita

8 písmen: listopad, revoluce, studenti

7 písmen: protest, svoboda

6 písmen: odvaha, stávka, zázrak

5 písmen: národ, odpor, právo, vláda

Blahopřejeme výhercům soutěže ze zřítioné Cesty

(tajenka: Škola hrou.)

Eva Sýkorová z Lišova

Nikolka Najmanová a Hanička Berdarová z Kolína

foto: L. Hudcová

Jedenáct listopadových otázek

Od událostí roku 1989 uplynulo už třicet let. Mnozí z nás je pamatují. Vzpomínáme, kde jsme tenkrát byli a co jsme v těch dnech dělali, jak jsme vnímali atmosféru doby, jak jsme se do událostí zapojovali, vzpomínáme na své pocity. I nám už ale paměť v mnoha věcech selhává a zapomínáme. A vy, děti, už tu dobu můžete znát jen zprostředkovaně. Co myslíte, dokážete odpovědět na následující otázky? *Správné řešení najdete na str. 8.*

1. Jakým slovem se označuje revoluce, která se odehrála v listopadu 1989?
  2. Který den začala?
3. Kdo na tento den svolal manifestaci?
4. K uctění či památky byla manifestace svolána?
  5. Kde manifestace začala?
6. Kde skončila tvrdým zásahem policie?
7. Co účastníci na policejní jednotky volali?
8. Kde začaly hned druhý den vznikat první stávkové výbory?
  9. Jak se jmenovala občanská iniciativa, která vznikla za účelem nastolení demokracie u nás?
  10. Čím stávky vyvrcholily 27. listopadu?
11. Kdo byl zvolen prezidentem Československa 29. prosince 1989?

Děti u Bibli

6. Malý Jan Křtítel

O dětství, nebo spíše narození, Jana Křtitele se dočteme pouze u Lukáše (1. kapitola), ostatní evangelisté ho poprvé zmiňují již jako dospělého. Protože však okolnosti jeho narození byly velmi neobvyklé, byla by škoda se o něm nezmiňovat. Janovi rodiče Zachariáš a Alžběta již byli pokročilého věku, ale neměli žádné děti, protože Alžběta byla neplodná. Není proto divu, že když se Zachariáš dozvěděl, že bude mít syna, moc tomu nevěřil.

I když mu to neoznámil jen tak někdo, ale samotný Boží posel, anděl Gabriel – ten samý, který zvěstoval Marii narození Božího Syna Ježíše. Gabriel však Zachariáše, mimochodem kněze, konajícího službu v jeruzalémském chrámu, nikterak nenechal na pochybách. Řekl mu: „Když mi nevěříš, tak budeš od této chvíle až do narození dítěte němý!“ A stalo se.

Zachariáš skutečně oněměl a znovu se mu řeč vrátila až v den synovy obřízky, kdy příbuzní chtěli dítěti dát jméno Zachariáš po otci, ale Alžběta trvala na jménu Jan.

S ještě nenarozeným Janem se spojuje další událost – totiž návštěva již těhotné Ježíšovy matky Marie u Alžběty, která byla její příbuznou. Jakmile Marie Alžbětu pozdravila, pohnul se Jan v jejím lůně radostí. Už tehdy poznal, kdo přichází! Pravda, další jeho život už tak radostný nebyl,

v dospělosti se stal prorokem, nabařal lidi k pokání a kritizoval tehdejšího krále Heroda za jeho nemravný život, kvůli čemuž nakonec přišel o hlavu. To je, bohužel, těžký úděl většiny proroků.

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Telování

Redaktorka (R):

Dobry večer, vážení diváci!

Vítáme vás u sledování dnešního duelu, který bude tentokrát skutečně vyjimečný. Připomínáme si osmdesáté výročí 17. listopadu 1939 a třicáté výročí 17. listopadu 1989. Jistě se mnou budete souhlasit, že tím nejpovolanějším, koho bychom se na tyto události mohli zeptat, je duch doby, zosobněn, personifikace těchto dnů. A my jsme velice rádi, že naše pozvání do studia dnes večer přijali jak pan Sedmnáctý Listopad 1939, tak paní Listopadová Sametová 1989. Vítejte u nás ve studiu!

Pan Sedmnáctý (1939): Dobry večer! **Paní Listopadová (1989):** Dobry večer, děkujeme za pozvání!

R: Na úvod bych se vás ráda zeptala, jak hodnotíte oslavy letošního výročí?

1939: Víte, já už jsem poměrně hodně starý, tak chápu, že se tak trochu dostávám do stínu zde přítomné kolegyně (úsměv) – ale mně to nevaří, naopak, jsem rád, že před třiceti lety si na mě lidi vzpomněli a vedlo to až k sametové revoluci.

1989: Já jsem moc ráda, že si lidé tyto události stále připomínají, i když často slyším i hlasy, že vlastně není co oslavovat. To mě trochu znepokojuje, ten pocit některých lidí, že vlastně nebylo dosaženo ničeho tak významného. Já euforie, to nadšení, které národ tehdy

čtil, jakoby se vytratilo. Lidé zapomenají...

R: To máte pravdu. Nedažno byl proveden průzkum, ve kterém se ptali lidí, starších čtyřiceti let, to znamená pamětníků události roku 1989, na přesné datum začátku sametové revoluce. Vzpomněla si jen zhruba polovina.

1989: A jsem si jistá, že kdyby ten

průzkum provedli u generace mladší, bylo by to procento ještě mnohem nižší.

R: Čím myslíte, že to je? **1989:** Víte, pro dnešní mladé lidi je to už stejný dějepis jako středověk. A navíc ve škole se k této době učitelé často při výkladu ani nedostanou, protože to buď nestihnou, nebo nevědí, jak o tom mají učit. Takže když se o tom

průzkum provedli u generace mladší, bylo by to procento ještě mnohem nižší.

děti nedozvědí nic doma, ty informace nemají. A jejich rodiče to nemusí považovat za důležité jim o tom vykládat. **1939:** Někteří starší občané dokonce mohou mít pocit, že se nic nezlepšilo, či dokonce naopak, protože jim teď život připadá složitější. Ale víte, to není vůbec nic nového. Stačí podívat se do Bible na příběh Izraelců, které Mojžíš vyvedl z egyptského otroctví. Jakmile se během jejich putování pouští objevily potřeby, začali reptat a stěžovat si, že v Egyptě se měli líp. Vzpomínali na hrnce plné masa, ale na to, že museli otročit, v tu chvíli úplně zapomněli.

1989: To je pravda. Připadá mi, že když svobodu máme, bereme ji jako samozřejmost a moc si ji nevážíme. Když ji pak ztratíme, bývá už pozdě. Jenže ona není samozřejmá a není ani zadarmo. Spousta lidí za svobodu položila život nebo byli dlouho ve vězení, mučili je a podobně. To už si dneska lidi skoro ani neumějí představit. Vidí spíš tu horší stránku svobody – je s ní spojená i zodpovědnost a práce.

R: Je něco, co byste chtěli našim děvkám vzkázat?

1939: Já bych chtěl poděkovat všem, kteří nás stále připomínají, píšou knihy a články, točí filmy, pořádají výstavy, přednášky...

1989: K tomu se samozřejmě připojuji. A prosím všechny, aby to nevázdávali, aby si vážili svobody a demokracie, kterou tady máme. Moc děkujeme za pozvání do vašeho pořadu!

R: Já vám oběma velice děkuji za návštěvu!

Jana Krajičříková

Neakreslila: Lucie Kojčířková

S farářem Danem Majerem k roku 1989

Můžeš popsat svoji účast na protirežimních demonstracích koncem 80. let?

My jsme chodili po všechny roky, hlavně potom v roce 1988 a 1989. Při Palachově týdnu mě sebrali. To jsem byl s Karlem Novákem, což byl bratr Tomáše, a ještě se spolužákem Luděkem Pivoňkou. Sebrali nás, myslím, v úterý nebo ve středu dole Na příkopěch. Pamatuji si, že jsem měl jenom lehký kabát, abych nebyl tak mokrej. Antonem nás odvezli nahoru k soše sv. Václava, kde nás nalifrovali do přístaveného autobusu a odvezli nás za Prahu.

Jak jsi násilný transport prožíval?

Vzpomínám si, že v autobuse byl puštěný rozhlas a běžel tam pořad o hokeji. Utkvěla mi a vnímal jsem určitou afektovanost vysílání. Drželi nás hlavami dolů. Kdo se podíval, dostal pendrekem. A pak nás postupně vyhazovali. Mě odvezli někam za Říčany, kde jsem skončil v lese. Naštěstí jsem ale chytnul stop a dostal jsem se zpátky do Prahy celkem rychle. Pamatuji si ještě, že mi byla velká zima, jak jsem měl kvůli vodním dělům lehké oblečení.

Mělo zatčení pro vás nějaké další důsledky?

Na fakultě se to moc neřešilo. Šli jsme to sami říct děkanu Salajkovi. Anežka (Ebertová) jen trochu uštěpačně pronesla něco ve smyslu: „Tak jste byli mokří?“ Už panovala uvolněnější atmosféra. Ve fakultní knihovně byl třeba ještě před listopadem zaměstnaný Petr Pithart. Překvapilo mě ale, když jsem byl v Českých Budějovicích na přelomu ledna a února předvolán k výslechu, jak byl příslušník Státní bezpečnosti velmi důvěrně obeznámen se stavem na fakultě. Všechny lidi znal jménem, přesně je měl zasazené a zmiňoval řadu podrobností. V Budějovicích jsem takovou znalost na rozdíl od Prahy nečekal.

Následně vznikla mezi studenty a mladými duchovními protestní petice?

Pamatuji si na dopisy ohledně základní vojenské služby. Přišli jsme s iniciativou, aby se církev zasazovala za náhradní vojenskou službu. Z jednání s biskupy ale nic podstatného nevzešlo. Spíš jsem z nich měl pocit, abychom si jako studenti neubližili a nebyli do budoucna ohroženi neudělením státního souhlasu.

Vníмали jste se spolužáky z Husovy fakulty paralelní struktury v tehdejší společnosti?

Chodili jsme s Ivanou Noble, Tomášem Novákem a jeho ženou Hankou na bytové semináře k Vodrážkům, kde přednášel třeba Milan Machovec. Bylo nás pár, kteří

j jsme měli rozšířené vazby mimo oficiální prostředí. K Vodrážkům nás, tuším, přivedl náš další spolužák Zdeněk Martiš. Na jednom ze seminářů třeba recitovala Vlasta Chramostová Shakespearovy sonety nebo tam vedl Machovec s Martinem Jirousem vášnivou diskusi o Marii. Chci tím říct, že na jedné straně bylo studium a vedle toho několik politicky vyhraněnějších studentů pronikalo občas do „podzemí“. Pro mě osobně byla ještě důležitá

1. března 1989

Vážený bratře patriarchy - ~~bezpečnosti~~

Jako vášniví lidé a svědci potce jako kněží a bohoslovci těžce nanesa hrubé události, ke kterým došlo v lednových dnech tohoto roku na Václavském náměstí v souvislosti s pietní vzpomínkou k 20. výročí upálení Jana Palacha. Veštri nás urazí, že se církev československá hlásí k těmto událostem novým odřídila a proto se na vás obracíme a žádosti, aby tak Vašim jménem učinila.

Děti veřejně naševe nesouhlas s nepochopením a brutálnímu paktů k sdělování pověstí kněží církví. Vůdčí poutéj církví k těmto událostem musí být stejná nejen všem křesťanům, ale i nevšedním lidem. Pasivita a lhostejnost církví, jak už sděloval Václav Barta, kněžské sdělil a slohu podporuje a schvaluje.

Natřast se vyjádřit cítíme svléstí sítě, neboť naše církev vyžaduje ve své sociální etické orientaci hluboké vztaň k lidem, který dokládá i ve svých sdělování. Pochopovat na nepravdivost a klivou vědu ve světě a pítom problémů vlastně problémů, které se nás týkají, nevíme, že místo nejpočetnější a nejnamáhanější, ale zároveň nejnepravděpodobnější a neuvěřitelnější.

Lečnové události, to není jen porušení křesťanských nřezav, ale všech lidských a demokratických nřezav, ke kterým se nás stává svědectví. I když už se Sín. katolickou a decentralizovanou církví evangelickou budeme pozadu, věříme, že k tak závažné problematice nebudete mlčet. Blii byštem rádi, aby vaše odpověď byla v co nejkratší době uveřejněna na stránkách Českého zpravu, aby si ji mohli přečíst naši věřící, kteří toto vyjádření očekávají.

Čestlika tak nečiníte, sdělíte svou církev a uvedete si i její pozice. Pak bytoha byli nuceni hledat jiné cesty, a sveton svou církev sdělila. Nebyla by dobré, aby duchovní a věřící byli nuceni své v beztruhlé lásce objevovat svou církev jinými cestami.

Lukáš Volkman
Láska Jindřich
Karel Ruzický
Karel Kubáč
Karel Kučer
Lukáš Volkman
Karel Ruzický
Karel Kučer
Karel Kubáč
Karel Ruzický
Karel Kubáč
Karel Ruzický
Karel Kubáč

Protestní memorandum proti zásahu Bezpečnosti při Palachově týdnu v roce 1989

Přestože Dan Majer patřil mezi signatáře protestní petice, nevzpomenul si již při našem rozhovoru v červnu 2019 na podrobnosti. Proto alespoň malá douška. Memorandum vzniklo při jarní teologické konferenci mladých duchovních v Brně, k nimž se připojili dne 7. března 1989 ještě další duchovní spolu s bohoslovci Husovy fakulty. Jako jediný z profesorů svůj podpis přidal starozákoník a hebraista Vladimír Kubáč. Ještě téhož 7. března 1989 odpoledne předal farář Lukáš Volkman memorandum tajemníkovi Miroslavu Bucharovi s požadavkem, aby se jím zabývala ústřední rada. Nakonec se bratru Lukášovi přes historika Karla Kučeru text petice podařilo dostat do Hlasu Ameriky, kde byl s velkým ohlasem odvysílán.

Martin Jindra

páteční ekumenická modlitební setkání u Kaplanových, kam nás asi pět nebo šest z fakulty – třeba Krista Jurková, Milan Týmal, David Kos, Viktor Gundel nebo moje ségra – chodilo pravidelně. U Kaplanů jsem poprvé nasával rozměr spirituality Taizé. Zažili jsme tam i setkání s Augustinem Navrátelem, jehož petici (Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů) jsme tam podepsali. Paní Marii Kaplanovou jsem měl rád, to byla statečná ženská. Od té doby se docela přátelím s Martinou (dcera Jiřího a Marie Kaplanových).

Účastnil ses demonstrace 17. listopadu 1989?

Poslední jsem prožil Palachův týden. Pak jsem končil studium. Byl jsem vysvěcený na hezké datum 11. listopadu 1989, což je svatořečení Anežky České. Nastupoval jsem 1. prosince do Kralovic, tam mě ještě vítala pevná hráz míru a socialismu. Uvědomuji si, že jsem byl trochu odříznutý od událostí, které se děly v Praze. V Kra-

lovicích nebyly tyto věci pro lidi tolik důležité. Ani mně nepřišla tahle oficiálně povolená akce nijak důležitá, dokonce jsem byl se svojí budoucí ženou na rande v Malostranské kavárně. V porovnání s demonstracemi na den přijetí Všeobecné deklarace lidských práv (10. 12.), kterých jsem se taky párkrát v prosinci účastnil, jsem si říkal, že se nic nestane, když na této polooficiální demonstraci nebudu.

Můžeš se víc zmínit o demonstracích v den přijetí Všeobecné deklarace lidských práv?

Tuším, že asi v roce 1986 jsem se účastnil poprvé. Tehdy nás bylo strašně málo. Pamatuji si, že přijížděl okruh kamarádů kolem Tomáše Nováka z Plzně. Scházeli jsme se na Staroměstském náměstí u Husova pomníku. Poprvé jsme po sobě spíš pokukovali a obcházeli pomník. Přestože jsme se neodvážili rozvinout žádný transparent, pamatuji si, že mě prolustrovali příslušníci VB. Účastnil jsem se i násled-

ující rok, ale potom větší důraz směřoval k srpnovému výročí a Palachovu týdnu.

Formovaly tě přelomové roky na fakultě?

Pro mě byl hodně důležitý prožitek společenství lidí, kde jsem vnímal určitou formaci ve věku, který je podstatný. Byl to kolejný způsob života, který se trošku blížil semináři. Pro katolické podmínky by to asi bylo málo, pro podmínky dnešních mladých by to možná bylo nepřijatelné, jak jsme žili, v uvozovkách, sešňorovaní. Já si myslím, že nás to ale propojilo. S řadou lidí dodnes vnímám fakultní přátelství intenzivně. Naše vzájemné propojení, sounáležitost byla hodně důležitá. Byl to pro mě dobrý a podstatný čas, nežli jsem se stal farářem. Dodnes mám hodně blízký vztah třeba s Petrem Šanderou. Když se bavíme o směřování víry nebo života, tak si rozumíme. Vzájemně se vidíme rádi.

Díky. S Danem si povídal Martin Jindra

Co je třicet let

Nechci vzpomínat na to, co se tenkrát dělo. Spíš se ptám nás všech, co jsme po třiceti letech nejen ve společnosti, ale i v církvi zúročili, z čeho se poučili a z čeho a zdali vůbec se káli a kam se při tom všem ubíráme.

Přesto dovolte tři rozpomínky:

R. 1973 nástup na faru, první zkušenosti s StB. Když jsme přišli na ústřední radu, spojenou tehdy s fakultou, až na čestné výjimky (prof. Mánek, Trtík a doc. Kubáč) se nám vyhýbali. Jak to, že StB, vždyť přece nikdo jiný nemá problém...? A až netušená popřevratová budoucnost vyjevila ve spisech mnohých něco jiného.

V roce 1989 nás bylo pár (třeba Košíčkovi), kteří jsme podepsali Několik vět. A stejná situace: To jste neměli, víte, jak to vám nebo církvi může uškodit? Stříh: Ti stejní o pár měsíců později: Nechcete vstoupit do Občanského fóra? - Odpuštěte, ale poslali jsme je „do prádelny“. A pak přicházely kalendáře Blahoslavy a jejich schematismus - jako předtím, tak i potom stejný. Nejmenuji. Kdo pamatuje, ví nebo pamatovat nechce nebo už neví. Nevzpomínám na to se zapřeklou zatrpklostí, natož ve zlém. Naopak. Připomínám to spíš s poučeným humorem jako znamení času. Byla to přece skvělá škola sebereflexe vlastních slabostí a schopnosti odpustit druhým. Po nástupu do biskupského úřadu 1999 jsem na následný církevní sněm zaslala výzvu k pokání za nás všechny v církvi. Docela humorně - a doufám, že nechtěně - zůstala nerozdána, zavřena v jakémsi autě před mikulášským chrámem a až později, trochu upravena, vyšla tiskem. Ale stejně: nešlo přece vůbec o veřejné písemné prohlášení lítosti a omluvy. Šlo o zcela skutečné a konkrétní omluvy pronásledovaným duchovním, nuceným odejít ze služby církve se ztrátou státního souhlasu, které se dělo s církevním přitakáním. Nenalhávejme si. Jen v olomoucké diecézi jich bylo snad 17. Kolik z nich odcházelo na věčnost rozčarováno nepohnutelností církve, která dělala

Ilustrace: Tomáš Altman

„mrtvého brouka“? Pohřbivala jsem je. Nikdo za nic konkrétní odpovědnost nepřijal. Velké díky Martinu Jindrovi za jeho mravenčí práci na jejich osudech. Ted' ho budou čekat léta šedesátá a normalizační... Oběti lehkou pojmenovat. Ale co s těmi druhými? A tak se nedivme po třiceti letech ani rozčarování našeho národa. Po roztržených letech devadesátých nastoupila nová biskupská generace. Dělalí jsme, co bylo v našich silách. Kdo o tom pochybuje, ať odpustí naši nedostatečnost. Těm, co pomáhali, díky. Někteří jsme po dvou volebních obdobích odešli ze svobodného rozhodnutí zpět do terénu. 17. listopad nám neotevřel ani ráj na zemi ani aspoň mírné letnice. Otevřel spíš Pandořinu skříňku všech našich nasbíraných neduhů: komplexu historické, politické, osobní selhání a averze. Zbavil nás onoho pověstného „klidu k práci“ i zaběhaných jistot „vrabce v hrsti“. A otevřel „holuba na střeše“ (restituce). Změna režimu jde ze dne na den. Přesměrování srdce, proměna vidění a pojmání nové skutečnosti však trvá léta i ve společenství církve. Dobře víme, že v gruntu jde nejdřív o změnu sebe samých. Lid Boží je stále v situaci neustálého reformování. Ač tomu všelijaká výročí nahrávají, ne-

smíme nikdy poklesnout k farizeovi, který nastavuje Bohu svou skvělost! Zůstaňme raději v pokleku celníka v jeho „Bože, odpusť“.

A že zrychlující se změny globální společnosti nabízejí mnoho svůdných cest: bezbřehou svobodu všech pro všechno, rozplizlou informační zahlceností technologických hraček, v níž najít zrnko pravdy je téměř nemožné. Přesycenost i hladomor. Války, migrace, klima. Neomarxistické bláznění západních univerzit, korektnost, která matlá pojmy. A za tím vším rafinovaně skryté staré známé totalitní mechanismy: Podle mně se toč, jinak...!

„S nadějí jsme vyhlíželi pokoj, ale nic dobrého nepřichází, čas uzdravení, a hle, předěšení.“ (Jr 14) Jak aktuální po dvou a půl tisících let! A naše církve k tomu jak „mrtvý brouk“ opět mlčí. Až na výjimky není slyšet ani vidět. Snad ze strachu nezaplést se, nebýt zmanipulována a zneužita. Nejde však jen o mediální zviditelňování. Máme kázat evangelium vhod či nevhod! V čase, kdy Evropská unie ve svých prohlášeních „nekorrektně korektně“ upozaduje a maže i sebemenší náznaky, že jsme pohostinnou, ale také křesťanskou kulturou a civilizací. Evangelium je naprosto nekorrektní. A na něm však euroamerická civilizace stojí a padá! Na to „vhod či nevhod“ bychom přece měli být zvyklí a z času totality poučení, že mlčení a lavírování se

nám vymstilo. A že to nelze ani v demokracii. Jinak budeme připomínat Proměnu Franze Kafky - z živého organismu se stane nehybný, strnulý brouk.

Dvě úvodní připomínky jsou pro nás zahanbujícím varováním. Budoucnost z nich vrhla svůj stín dopředu. Nebát se. Nebát se předěšení, poučit se. Kázat vhod či nevhod. V dialogu. Hlasitě. Klidně se i mýlit a zamazat. Jenom nemlčet. Těším se, že Boží lid i naší církev se v nové a nesvobodou nezatížené generaci v naprosto jiné situaci světa než kdysi naučí se svobodou kultivovaně a tvořivě zacházet. Používat ji a žít v ní s evangeliem. Vhod či nevhod. A nezapomínat, že lumpů se najde vždycky všude dost. A odpusťte - taky bych ráda už četla ve schematismech občas jiná jména. Dlouhá léta ve funkcích totiž nejsou vždycky souhrnem nabytých zkušeností. Často jsou spíš brzdou, připomínající neustále se opakující smyčku gramofonu. Sebestředné vědomí nepostradatelnosti bych nechala politikům. A tak na stoleté výročí naší církve v roce 2020 se za sebe, sedmdesátiletou emeritní b., těším na nové volby nejen v církvi, ale všude. Co bylo, skončilo, začíná, co nebylo. S Jeremjášem poprosme: Rozpomeň se, Hospodine, a neruš svou smlouvu s námi!

Jana Šilerová

Několik vzpomínek na dobu před třiceti lety prožívanou na Semilsku

Rok 1989 jsem prožíval jako mladý farář Církve československé husitské v Semilech, kam jsem nastoupil po studiu na bohoslovecké fakultě v Praze. Bezprostředně po pátku 17. listopadu 1989 – událostech na Národní třídě – jsem následující neděli na několika místech konal při bohoslužbách vzpomínku na studenta Martina Šmída, který, jak se později ukázalo, neexistoval. Neboť za mrtvého studenta se vydával pracovník StB. Po těchto bohoslužbách panovala mezi věřícími velmi rozjítřená nálada. Účastnil jsem se první demonstrace na setmělém náměstí v Semilech, kde ještě nebylo příliš mnoho lidí a vše bylo zřejmě monitorováno Státní bezpečností, která v tomto okresním městě rozvíjela v minulosti svoji aktivní činnost. Na náměstí promlouvali ke shromážděným studenti, kteří prožili události na Národní třídě a zajížděli do různých měst, aby o tom předávali svá bezprostřední svědectví.

Podobně jako další duchovní naší církve, jsem se zapojil do Občanského fóra, které se utvářelo také v Semilech. Jeho iniciátory zde byli zejména někteří lékaři. Pro jedno takové setkání Občanského fóra jsem si připravil příspěvek se zaměřením na duchovní tematiku. Vyjádřil jsem v něm tři myšlenky, vztahující se k politickým a společenským změnám z pohledu věřícího: odstranění atmosféry stra-

chu, otevřít nové možnosti pro službu a působení církvi a návrat k duchovnímu odkazu našich národních dějin, který v době totalitního režimu byl odstraňován a měl být zapomenut.

Začátkem prosince roku 1989 jsem se účastnil jednání v budově Okresního národního výboru. Došlo k setkání představitelů politických stran a zástupců Občanského fóra. Mezi účastníky za Občanské fórum jsme byli též tři faráři – z Českobratrské církve evangelické z Jilemnice, z Římskokatolické církve z Jilemnice a já jako farář Církve československé husitské v Semilech. Diskutovalo se o složení Okresního národního výboru a Městského národního výboru. Původní složení bylo takové, že ze 13 členů bylo 10 za Komunistickou stranu, 1 člen za Československou stranu lidovou, 1 za Československou stranu socialistickou a 1 bezpartijní. Nakonec došlo k úpravě, že za Komunistickou stranu zůstalo pět členů. V diskusi zaznívaly náměty na změnu poměrů a demokratizaci života v místě a byly sděleny informace o lidových milicích na okrese. Jednání byli přítomni též zástupci Sboru národní bezpečnosti a Státní bezpečnosti. Atmosféru dokreslovala skutečnost, že během jednání se vynášely z budovy Okresního národního výboru bedny, v nichž byly uloženy zbraně. Celospolečenský vývoj po 17. listopadu, kdy každý den docházelo k novým událos-

tem a totalitní režim ztrácel svoji moc, měl zřetelný dopad do konkrétních míst naší země. V této době jsem v adventu kázal na text starozákonní knihy Daniel o pádu mohutné sochy stojící na hliněných nohách (Da 2,25-35).

Do událostí 17. listopadu 1989 zvláštní shodou okolností zapadalo svatořečení Anežky České v Římskokatolické církvi. Toto prolnutí duchovního pohybu a společenské a politické proměny bylo viděno jako vyšší záměr či dokonce naplnění proctví vztahujícího se právě k Anežce.

Příznačným biblickým veršem je výpověď ze starozákonní knihy Daniel: „Bůh mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje“ (Da 2,21). Tento biblický verš jako i jiné bylo možné vidět v ulicích Prahy napsaný mezi mnohými nápisy té doby. Dokládá, že se věřící lidé bez ohledu na svoji církevní příslušnost těchto politických a společenských změn s živým zájmem a aktivně účastnili.

Když se koncem roku 1989 znovu umístovala na semilskou radnici pamětní deska, připomínající návštěvu prezidenta Tomáše G. Masaryka, která byla předcházejícím režimem odstraněna, byl jsem požádán, abych při této příležitosti měl projev. Některé tiskoviny, noviny a materiály z té doby jsem si uschoval, neboť dokládají a připomínají zcela mimořádnou dobu roku 1989.

Tomáš Butta

Kolem smrti Jana Opletala

V průběhu masových nepokojů českého obyvatelstva 28. října 1939 byl na nároží pražské Žitné a Mezibranské ulice smrtelně zraněn medik a člen Jednoty mládeže Církve československé v Nákle u Litovle MUC. Jan Opletal. Ve středoevropském kontextu ojedinělá událost rozpoutala rozsáhlé perzekuce českého studentstva a v důsledku znamenala uzavření českých vysokých škol. V letošním roce si připomínáme 80. výročí těchto událostí, bez kterých by se o 50 let později (v pátek 17. listopadu 1989) nekonalo povolené pietní shromáždění na Albertově k uctění památky perzekvovaných vysokoškolských studentů v roce 1939, jež odstartovalo tzv. sametovou revoluci.

Rodák z Lhoty nad Moravou Jan Opletal pocházel z početné domkářské rodiny, která se hlásila k Církvi československé (husitské). Litovelský farář František Dokoupil, který Jana Opletala vyučoval československé náboženství, na něj vzpomínal jako na tichého a skromného žáka, jenž rychle duševně rostl. V náboženství stejně jako v dalších předmětech kromě německého jazyka výborně prospíval, takže po absolvování prezenční vojenské služby odešel na vysokoškolská studia medicíny do Prahy. Zde k němu doputovala letáková výzva k účasti na poklidné demonstraci 28. října 1939.

Oslavy 28. října probíhaly v dopoledních hodinách spíše jako tichý protest. Podle zprávy pražského policejního prezidenta došlo pouze k menšímu narušení veřejného klidu a pořádku. J. Opletal se účastnil oslav v dopoledních i odpoledních hodinách. Po poledni vlastenecké projevy sílily. Desetitisíce lidí v centru Prahy provolávaly slávu T. G. Masarykovi, E. Benešovi, J. V. Stalinovi a Československé republice, zpívaly národní hymnu. Výjimkou nebyly provokace, zvláště ze strany německých studentů, kteří strhávali kolemjdoucím trikolory a čepice „masaryčky“. Ve 13 hodin prošel Václavským náměstím demonstrativní pochod zbraní SS. Situace eskalovala a oslavy přerostly v otevřenou protiněmecké demonstrace.

Zatímco česká policie projevovala demonstrantům spíše sympatie a k potlačování nepokojů používala maximálně obušky, ze strany německých bezpečnostních sil, jež začaly v odpoledních hodinách zasahovat a zatýkat české demonstranty, se na několika místech ozývaly výstražné výstřely a nemířená palba. První zranění byli v odpoledních hodinách přiváženi na I. chirurgickou kliniku prof. Arnolda Jiráska na Karlově náměstí, kam byl kolem 19. hodiny dopraven i Jan Opletal. V chorobopisu je průběh zranění popsán následovně: *Dne 28. 10. 1939 v 19 hodin*

šel Žitnou ulicí, kde mijel shluk lidí právě ve chvíli, když zaslechl několik střelných ran. Pocítil bolest pálivou na bříše, šel však ještě směrem k náměstí Petra Osvooboditele (I. P. Pavlova) podpírán dvěma mladíky. Bolest se rozšířila po celém bříše, takže musel jít pokrčen. Osobním autem dopraven na zdejší kliniku.

Službu na chirurgické klinice na Karlově náměstí měl MUDr. Václav Pačes, ten Opletala v 19,40 hodin operoval. Stav pacienta se zpočátku nejevil příliš vážným. Nešlo o průstřel, ale o zástřel tři centimetry nad pupkem o velikosti 1x1,5 cm, kterým byly narušeny kličky tenkého střeva a příčný tračník. Čtyřladvacetiletý Jan Opletal v noci po operaci chvílemi po utiňujících injekcích spal, ráno 29. 10. dokonce klidně o svém poranění vyprávěl. V dalších dnech byly aplikovány infuze, po lžičkách mohl pít čaj, byl mu prováděn výplach žaludku, inhalace, kloktání, rána byla převazována a drénem byl odváděn přebytný sekret. Pacienta trápilo opakované zvracení a škytání. Od 6. 11. si ošetřující personál všiml u Jana Opletala zvýšeného neklidu, z pacientovy strany docházelo k opakovaným konfliktům se sestrami. *Nemocný najednou počiná mluvit o smrti, chvílemi nesouvisle...* Na vlastní žádost proto byl 8. 11. přeložen do prvního patra na pokoj č. 84, kde se jeho psychický stav nakrátko zlepšil, měl dokonce hlad. Večer 9. 11. se depresivní nálady vrátily. Schvácenost a spavost z večera trvala i druhý den. Po návštěvě sestry Marie žádal o propuštění domů. Poslední den v nemocnici mladý medik již těžce dýchal, mluvit mohl jen s námahou, měl slabý puls. Pacient mohl již jen šeptat a i při tom se projevovala značná únava. Lékaři zkoušeli ještě zasáhnout, ale v 11,45 hodin Jan Opletal přestal dýchat a umírá. Dostavila se celková sepsa, jež se projevila rozsáhlým zánětem pobříšnice, zánětem plic a abscesy pod játry a bránicí. Zpráva o medikově smrti se rychle rozšířila po pražských vysokých školách a studenti se začali připravovat na pietní rozloučení.

Pohřeb, který se konal 15. listopadu 1939, zakázán nakonec nebyl. Souhlas ke konání pohřbu přišel ale až po zárukách protektorátní vlády, že poslední rozloučení s Janem Opletalem nepřeroste opět v demonstrace. Ředitel Hlávkovy kolejje Václav Weiser společně s předsedou studentské samosprávy se museli na policejním ředitelství zaručit, že v den pohřbu bude v Praze klid a pořádek. Následně předseda samosprávy kolejje M. Martischnig vydal leták, ve kterém požádal o zachování klidu během pohřbu a vyzval všechny zúčastněné, aby se nenechali strhnout k nepokojům.

Od půl deváté začaly zástupy studentů vcházet do kaple Ústavu soudního lékařství v Praze II a defilovat u rakve Jana Opletala. O hodinu později byla kaple uzavřena a pouze za účasti rodiny a zástupců akademické obce proběhl krátký církevní obřad. Smuteční rozloučení vykonal zderazský farář Jaroslav Krejčárek, který přečetl slova evangelia a poděkoval rodičům zesnulého za vzornou výchovu syna a studentským spolkům za pozornost vůči zemřelému. *Tak to přišli k tatínkovi dva medici, a že jsou ze studentského výboru, který se usnesl, že Opletalův pohřeb bude veřejný, že si to Jan zaslouží. Ještě dodali, že se zavázali svým životem, že nedojde k žádným demonstracím. K tatínkovi pak přišli policajti a musel přesně napsat, co bude říkat. Nikdy táta nezmiňoval, že by text dával Němcům, ale našim policistům. No tak byl z Albertova pohřeb. Tatínek nebyl při pohřebním rozloučení zvyklý mluvit podle psané předlohy, a tak si na konec rozlučkové řeči přidal, že děkuje rodičům za vzornou výchovu syna. A pak říkal: „No co, to není nic špatného. Ten kluk se dobře učil a mohl z něj být dobrý doktor,“* popsala v rozhovoru s autorem jeho dcera Věra Bořkovcová. Po desetiminutovém obřadu – rozloučení nemohlo trvat déle, protože farář Krejčárek se musel policejnímu ředitelství písemně předem zavázat, že nebude mít žádnou „zvláštní“ řeč – byla rakev za naprostého ticha odnesena do pohřebního vozu na Albertově. Pouze při ukládání rakve byla zpívána hymna včetně její slovenské části. Po převezení rakve z Prahy přímo do Lhoty bylo tělo Jana Opletala druhý den uloženo do země na místním hřbitově. Obřady vykonal místní československý farář Alois Mach, který Jana Opletala dobře znal, neboť v Nákle působil od roku 1934. Jeho proslov byl předem zcenzurován. Sám farář, jenž měl v Nákle opakované spory s německým sta-

rostou, který ho chtěl nechat zatknout pro urážky a protiněmecké smýšlení, když v roce 1943 mluvil o žních a ke konci kázání řekl: *Dáli Pán Bůh, že obilí šťastně svezete do stodol a uložíte je na sýpky, pak chraňte jej před pilousem zkázonosným, si chystal plamennou řeč, ale na přimluvu studentů z Prahy od svého záměru upustil.* Z rodné chalupy ve Lhotě nad Moravou na nákelský hřbitov Jana Opletala doprovodilo asi 700 úctou se hluboce sklánějících lidí *plných bolesti, lidí, kteří nesměli nijak vyjádřit, co cítí.* Z Prahy přijeli zástupci studentů v čele s Maxmiliánem Martišnigem. Položeno bylo 30 věnců od různých korporací, většinou v národních barvách. K žádným nepokojům nedošlo. Na průběh pohřbu dohlíželo asi 15 českých četníků. Zpráva o něm byla poté zaslána na vedoucí úřadovnu gestapa v Brně. V Praze po pohřbu na některých místech propukly opět demonstrace, jejich rozsah i počet zatčených však byl mnohem menší než 28. října. Manifestací se na různých místech účastnilo na dva až tři tisíce studentů. Byl to právě 15. listopad 1939, jenž

se stal bezprostřední záminkou pro uzavření českých vysokých škol a pro perzekuci vysokoškolského studentstva. Navečer 16. listopadu 1939 bylo na poradě vedoucích činitelů německého bezpečnostního aparátu rozhodnuto o konkrétních represivních krocích, které budou učiněny v rámci „Sonderaktion Prag von 17. November 1939“, schválené v Berlíně. Další sled událostí byl již v literatuře dostatečně popsán. Vraťme se proto zpátky k Janu Opletalovi. Bolest jeho rodiny se krátce po osvobození Československa ještě umocnila. Dne 2. července 1945 totiž Janova matka Anna zemřela na zranění, která utrpěla ve Lhotě nad Moravou střepinami letecké pumy 8. května 1945, když chránila svou vnučku. Pochována byla 5. července 1945 do rodinné hrobky na nákelském hřbitově. Manžel Štěpán ji do věčnosti následoval 28. června 1952. Přání, aby odkaz Jana Opletala nepotkal osud zapomnění, symbolicky vyjádřil jeden z bohoslovců CČS(H) Karel Šašek, přímý účastník demonstrací 28. října 1939. Poté, co byl 17. listopadu 1942

v Olomouci vysvěcen na kněze, jeho první cesta vedla na hřbitov do obce Náklo, kde se poklonil Opletalově památce. *Poprosil bych mladší generaci národa, aby jednou přišli k tomuto rovu a zamysleli se nad životem! [...] Ježíš řekl: „Setrváte li v mém slově, budete mými skutečnými učedníky, poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými“* (Jan 8,30-31). Letošní pouť 16. 11. je pro nás takovou příležitostí. **Martin Jindra**

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 25. 11. 2019, 20.00

PRAGUE BRASS ENSEMBLE

Aléš Bárta – varhany
J. S. BACH, A. DVOŘÁK, F. LISZT, G. BERGMAN

úterý 26. 11. 2019, 17.00

Jan Kalfus – varhany

Yvona Škvárnová – mezzosoprán

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

středa 27. 11. 2019, 17.00

Josef Popelka – varhany

Vladimír Frank – housle

G. F. HÄNDEL, L. VAN BEETHOVEN, W. A. MOZART, A. CORELLI

čtvrtek 28. 11. 2019, 17.00

SAINT NICHOLAS CHAMBER SOLDIERS

Michal Hanzel – varhany

Martina Bauerová – soprán

František Bělek – trubka

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, C. SAINT-SAËNS

pátek 29. 11. 2019, 17.00

Marie Šestáková – varhany

Zuzana Koptíková – mezzosoprán

J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART, C. FRANCK

pátek 29. 11. 2019, 20.00

RADIO SYMPHONY COLLEGIUM

Marek Zvolánek – trubka

A. DVOŘÁK, H. REISS, W. A. MOZART, A. VIVALDI

sobota 30. 11. 2019, 17.00

Bohumír Fabas – varhany

Miroslav Kejmar – trubka a křídlovka

A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL, T. ALBINONI, J. FACHELLE

sobota 30. 11. 2019, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA

Václav Mávrat – barokní housle

Yvona Škvárnová – mezzosoprán

W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL

Společný program s Týnskou

Církev československá husitská vás srdečně zve na

SLAVNOST SVĚTLA

hledání pravdy svobody a lásky

...přijďte vnést světlo do Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové a připomenout si dobu nedávnou

v neděli 17. LISTOPADU 2019 od 17 hodin

- *denisáž výstavy „Příběhy bezvýhradné lásky – Přemysl Pitter, výjimečná postava v dějinách 20. století“*
- *příležitost bude využito posledních 25 srdeci zvonů do koncertní zvonohry za účasti biskupa kralovohradeckého Pavla Pechance, emeritního biskupa štěpánského Kláskova, dějiny farářky Frantůšky Kláskové, zvonáře Petra R. Manouška, hudebního skladatele a varhanníka Radka Rejčka, varhannice Jiřiny Dvořákové Mavřové*

Biskupská katedrála bude otevřena na dopoledne ZPŘÍRUŽENO. Prohlédit můžete i v Hradci Králové muzeum a v Hradci Králové muzeu. Prohlédit můžete i v Hradci Králové muzeu.

17. LISTOPADU 2019

99 LET SBORU KNĚZE AMBROŽE CČS(H) HRADEC KRÁLOVÉ

Adventní bohoslužba k zahájení 100. výročí Církve československé husitské

z Husova sboru v Botanické ulici 1 v Brně

1. 12. 2019, od 10 hodin

Bohoslužbu spolu s biskupským sborem povede patriarcha ThDr. Tomáš Butta,
kázáním poslouží Mgr. Pavel Pechanec, biskup královéhradecký.

*Během slavnostní liturgie vystoupí pěvecký sbor – Komorní sdružení pro duchovní hudbu Ostrava
s uměleckou vedoucí Mgr. Pavlou Dědičovou a Zdeňkem Kovalčíkem, celocírkevním kantorem.*

Na varhany zahraje Mgr. Lukáš Rýdlo.

přenos bude vysílán Českou televizí